

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.411.005.01.2022

Pan
Krzysztof Spyra
Dyrektor
Śląskiego Centrum Przedsiębiorczości
ul. Katowicka 47
41-500 Chorzów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/001 – Wsparcie sektora turystycznego w województwie śląskim w związku z pandemią COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Śląskie Centrum Przedsiębiorczości w Chorzowie, ul. Katowicka 47, 41-500 Chorzów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Spyra, Dyrektor, od 23 października 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Wdrożenie ustanowionych instrumentów wsparcia sektora turystycznego.2. Zapewnienie prawidłowości realizacji umów o dofinansowaniu, w tym w zakresie osiągnięcia zaplanowanych rezultatów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Lucyna Mol, Starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/205/2022 z 13 października 2022 r. i nr LKA/51/2023 z 3 marca 2023 r.2. Izabela Pilarek, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/206/2022 z 13 października 2022 r.3. Marcin Wesoly, Doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LKA/207/2022 z 13 października 2022 r.

(akta kontroli str.1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

ŚCP, jako Instytucja Pośrednicząca Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020³ dla działania 3.2 i organizująca konkursy RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20⁴ i RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21⁵, rzetelnie wdrożyło ww. instrumenty wsparcia przedsiębiorców z branży turystycznej.

ŚCP prawidłowo przeprowadziło procedury konkursowe, w tym w sposób gwarantujący bezstronny wybór uprawnionych wnioskodawców, za wyjątkiem jednego z 18 objętych próbą badawczą przypadków (tj. 5,5%), w którym przyjęto nieprawidłowo obliczony poziom spadku przychodów przedsiębiorcy, w konsekwencji czego zawarto z tym przedsiębiorcą będącym podmiotem nieuprawnionym do wsparcia, umowę o dofinansowanie w wysokości 226,1 tys. zł.

W ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 złożonych zostało 2285 wniosków, z których 613 zostało wybranych do dofinansowania. W konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 złożonych zostało 170 wniosków, z których 99 zostało wybranych do dofinansowania.

Zgodnie z regulaminem konkursów⁶ ŚCP zawierało umowy o dofinansowanie z beneficjentami, którzy przedłożyli wszystkie wymagane dokumenty niezbędne do ich zawarcia. ŚCP prawidłowo odmawiało podpisania umów, w przypadku braku obligatoryjnych dokumentów do zawarcia umowy określonych w regulaminach konkursów lub po upływie wyznaczonego terminu na przedłożenie (uzupełnienie) dokumentów.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r., w ramach pierwszego z ww. konkursów ŚCP był związany 583 umowami o wartości projektów 510 035,1 tys. zł, w tym wysokość dofinansowania ustalono na kwotę 335 036,9 tys. zł (z tego 91 projektów o wartości 79 881,9 tys. zł, w tym kwota dofinansowania 52 715,4 tys. zł stanowiły projekty podmiotów z branży turystycznej). W ramach drugiego konkursu skierowanego wyłącznie dla branży turystycznej ŚCP obowiązywały 73 umowy o wartości projektów 44 026,4 tys. zł, w tym dofinansowania w wysokości 29 000,9 tys. zł.

ŚCP dokonywało weryfikacji prawidłowości wydatków dokonanych przez beneficjentów na podstawie złożonych wniosków o płatność i ich aktualizacji. W sytuacjach ujawnionych naruszeń dokonywano korekt finansowych, które w odniesieniu do zbadanej próby beneficjentów wyniosły 112,9 tys. zł. Jednakże nie we wszystkich zbadanych przypadkach rzetelnie zweryfikowano wnioski o płatność. Przy weryfikacji wniosku złożonego przez jednego z 14 beneficjentów objętych próbą badawczą, ŚCP nie wyjaśniło istotnych sprzeczności wynikających z dokumentacji przedłożonej przez beneficjenta, mogących wpłynąć na ocenę kwalifikowalności wydatków dokonanych przez tego beneficjenta i tym samym na decyzję o wypłacie dofinansowania udzielonego w wysokości 382,0 tys. zł.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: „RPO WSL 2014-2020”.

⁴ Konkurs skierowany do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, gdzie umożliwiono uzyskanie dodatkowych punktów przez podmioty szczególnie narażone na negatywne skutki COVID-19, w tym m.in. branżę turystyczną.

⁵ Konkurs skierowany do mikro i małych przedsiębiorstw z branży turystycznej, które posiadały przeważający kod działalności PKD określony w regulaminie konkursu.

⁶ Określonych w uchwałach: nr 840/117/VI/2020 z 8 kwietnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Pakietu aplikacyjnego w ramach konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dla Osi Priorytetowej III. Konkurencyjność MŚP, Działania 3.2 Innowacje w MŚP, Typ projektu Inwestycje w MŚP ze zm. i nr 803/223/VI/2021 z 31 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Pakietu aplikacyjnego w ramach konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 dla Osi Priorytetowej III. Konkurencyjność MŚP, Działania 3.2 Innowacje w MŚP, Typ projektu: Inwestycje w MŚP ze zm.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. w ramach ww. konkursów wypłacono łącznie 199 812,4 tys. zł dofinansowania, z tego 25 654,1,1 tys. zł wypłacono podmiotom z branży turystycznej.

Wnioski o płatność złożone przez wszystkich 14 beneficjentów objętych próbą badawczą nie zostały zweryfikowane w terminach ujętych w uchwale nr 1803/258/VI/2021 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 4 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 – Śląskiego Centrum Przedsiębiorczości⁷. Powyższe mogło niekorzystnie wpływać na płynność finansową beneficjentów. NIK zauważa jednak, że Dyrektor ŚCP podejmował działania mające na celu zmniejszenie opóźnień i przyspieszenie weryfikacji wniosków o płatność, w tym m.in. polegające na uproszczeniu procedury rozpatrywania wniosków i składania wniosków sprawozdawczych, oddelegowaniu pracowników innych wydziałów do pomocy w Wydziale Rozliczeń.

Niezależnie od powyższej oceny NIK wskazuje, że w przypadku projektów złożonych przez dwóch wnioskodawców w ramach konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20, zewnątrzni eksperci, dokonując ich oceny merytorycznej, nieprawidłowo zawyżyli przyznaną punktację, skutkiem czego było zawarcie przez ŚCP z jednym z tych wnioskodawców (nieuprawnionym do otrzymania wsparcia) umowy o dofinansowanie⁸ i następnie dokonanie refundacji wydatków poniesionych przez beneficjenta w ramach realizacji ww. projektu w wysokości 264,8 tys. zł.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrożenie ustanowionych instrumentów wsparcia sektora turystycznego

Opis stanu faktycznego

W ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 skierowanego do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poszkodowanych w wyniku COVID-19 złożonych zostało 2 285 wniosków, z tego 613 (tj. 26,8%) wniosków zostało zakwalifikowanych do dofinansowania (wartość projektów wyniosła 539 366,2 tys. zł, w tym dofinansowanie 355 266,3 tys. zł). W ww. konkursie początkowo zaplanowano dofinansowanie¹⁰ projektów w wysokości 17 187,0 tys. euro (76 269,0 tys. zł¹¹). W ramach REACT-EU¹² dodatkowo przeznaczono na dofinansowanie projektów 15 365,3 tys. euro (76 618,9 tys. zł¹³). Kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa¹⁴

⁷ Dalej: *Instrukcja wykonawcza*.

⁸ RPSL.03.02.00-24-07CH/20

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

¹¹ Wartość w PLN została określona według obowiązującego kursu Europejskiego Banku Centralnego gdzie 1 EUR=4,4376

¹² Plan naprawczy, uruchomiony przez Komisję Europejską w odpowiedzi na skutki pandemii COVID-19. Oś priorytetowa 14 - Działania naprawcze w kontekście pandemii COVID-19 - REACT-EU, działanie 14.2 - Inwestycje w MŚP - REACT-EU.

¹³ Wartość w PLN została określona według obowiązującego kursu Europejskiego Banku Centralnego gdzie 1 EUR=4,5960

¹⁴ Uchwały Zarządu Województwa: Pierwsza runda 2872/194/VI/2020 z 9 grudnia 2020 r., 1284/237/VI/2021 z 26 maja 2021 r., 82/306/VI/2022 z 25 stycznia 2022 r., 665/326/VI/2022 z 20 kwietnia 2022 r., 1493/358/VI/2022 z 24 sierpnia 2022 r.; Druga runda 125/206/VI/2021 z 20 stycznia 2021 r., 1546/246/VI/2021 z 30 czerwca 2021 r., 2785/301/VI/2021 z 29 grudnia 2021 r., 83/306/VI/2022 z 25 stycznia 2022 r., 666/326/VI/2022 z 20 kwietnia 2022 r., 1494/358/VI/2022 z 24 sierpnia 2022 r.; Trzecia runda 1022/229/VI/2021 z 28 kwietnia 2021 r. 2127/275/VI/2021 z 29 września 2021 r., 84/306/VI/2022 z 25 stycznia 2022 r., 667/326/VI/2022 z 20 kwietnia 2022 r., 1495/358/VI/2022 z 24 sierpnia 2022 r.; Czwarta runda 2214/279/VI/2021 z 5 października

zwiększono alokację środków przeznaczonych na wsparcie w ramach tego konkursu, która ostatecznie wyniosła 505 494,8 tys. zł¹⁵.

Według stanu na 31 grudnia 2022 r., ŚCP zawarło 583 umów z beneficjentami o wartości projektów 510 035,1 tys. zł, w tym wartość dofinansowania określono w wysokości 335 036,9 tys. zł, z tego zrealizowanych zostało 310 projektów (tj. 53,1%). Łączna wartość wypłaconego dofinansowania w ramach tego konkursu (projekty zakończone i w toku) według stanu na 31 grudnia 2022 r. wyniosła 197 384,2 tys. zł (tj. 58,9% dofinansowania określonego w umowach). W ww. konkursie ustanowione zostały kryteria umożliwiające uzyskanie przez podmioty z branż szczególnie dotkniętych pandemią dodatkowych punktów przy ocenie ich ofert. Za branżę szczególnie dotkniętą pandemią uznano m.in. sektor turystyczny¹⁶.

Z branży turystycznej w ww. konkursie zakwalifikowanych do dofinansowania zostało 91 projektów¹⁷ (tj. 14,8% z 613 wszystkich zakwalifikowanych do wsparcia przedsiębiorców). Wartość projektów złożonych przez ww. przedsiębiorców działających w branży turystycznej wyniosła 79 881,9 tys. zł, w tym dofinansowanie 52 715,4 tys. zł. Na 31 grudnia 2022 r. ww. przedsiębiorcom wypłacono dofinansowanie w wysokości 23 225,9 tys. zł (tj. 44,0% dofinansowania przedsiębiorców z branży turystycznej).

W ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 skierowanego do mikro i małych przedsiębiorstw z branży turystycznej złożonych zostało 170 wniosków, z tego do dofinansowania zakwalifikowano 99¹⁸ wniosków (tj. 58,2% złożonych wniosków) o wartości projektów 61 664,4 tys. zł, w tym dofinansowanie w wysokości 39 617,9 tys. zł. Przyczyną odrzucenia przez ŚCP pozostałych wniosków było przede wszystkim niespełnienie przez nie formalnych kryteriów wyboru projektów (obejmujących m.in. rodzaj prowadzonej działalności wg PKD oraz spadek przychodów).

W ww. konkursie pierwotnie zaplanowano udzielenia wsparcia na poziomie 17 000,0 tys. euro (76 707, 4 tys. zł¹⁹). W związku z ustaleniem wartości dofinansowania projektów w ramach ww. konkursu na poziomie 51% środków

2021 r. 85/306/VI/2022 z 25 stycznia 2022 r., 247/310/VI/2022 z 23 lutego 2022 r. 668/326/VI/2022 z 20 kwietnia 2022 r.,

733/329/VI/2022 z 29 kwietnia 2022 r., 1496/358/VI/2022 z 24 sierpnia 2022 r.

¹⁵ Zgodnie z uchwałami Zarządu Województwa nr 1456/144/VI/2020 z 26 maja 2021 r., 2785/301/VI/2021 z 29 grudnia 2021 r., 2127/275/VI/2022 z 29 września 2021 r., 733/329/VI/2022 z 29 kwietnia 2022 r., 1493-1496/358/VI/2022 z 24 sierpnia 2022 r.

¹⁶ Na potrzeby niniejszej kontroli, analogicznie do kryteriów określonych w konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21, do sektora turystycznego zaliczono przedsiębiorców prowadzących przeważającą działalność gospodarczą sklasyfikowaną pod numerem PKD: 49.39.Z Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany – obsługa wyciągów narciarskich, 55.10.Z - Hotele i podobne obiekty zakwaterowania, 55.20.Z - Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania, 55.30.Z - Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe, 56.10.A - Restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne, 56.10.B - Ruchome placówki gastronomiczne, 56.21.Z - Przygotowywanie i dostarczanie żywności dla odbiorców zewnętrznych (catering), 56.29.Z - Pozostała usługowa działalność gastronomiczna, 56.30.Z - Przygotowywanie i podawanie napojów, 77.21.Z - Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego, 79.11.A Działalność agentów turystycznych, 79.11.B Działalność pośredników turystycznych, 79.12.Z Działalność organizatorów turystyki, 79.90.A - Działalność pilotów wycieczek i przewodników turystycznych, 79.90.B - Działalność w zakresie informacji turystycznej, 79.90.C - Pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji, gdzie indziej niesklasyfikowana, 82.30.Z Działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów.

¹⁷ W tym 78 podmioty z branży turystycznej otrzymały dodatkowe punkty za działalność w tej branży, pozostałe 13 podmiotów nie spełniło kryterium otrzymania dodatkowych punktów, które obejmowało łącznie prowadzenie działalności w branży szczególnie narażonej na negatywne skutki COVID-19 oraz spadek obrotów na określonym poziomie.

¹⁸ Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2663/297/VI/2021 z 15 grudnia 2021 r. i 572/324/VI/2022 z 6 kwietnia 2022 r.

¹⁹ Wartość w PLN została określona według obowiązującego kursu Europejskiego Banku Centralnego gdzie 1 EUR=4,5122

przeznaczonych na konkurs, Dyrektor ŚCP 22 grudnia 2021 r. rekomendował IZ przekazanie pozostałych środków na inne działania wskazane przez IZ. Przesunięcie alokacji ww. oszczędności zostało uwzględnione w zaktualizowanym SZOOP RPO WSL 2014-2020_v_22.0.

Na 31 grudnia 2022 r. spośród 99 wniosków wybranych do dofinansowania, jeden podlegał uzupełnieniom przed podpisaniem umowy, 72 projekty posiadały status w toku realizacji, a jeden projekt został zakończony. Łączna wartość tych 74 projektów wynosiła 44 026,4 tys. zł, w tym wartość dofinansowania 29 000,9 tys. zł. Na 31 grudnia 2022 r. beneficjentom wypłacono środki w wysokości 2 428,1 tys. zł (tj. 8,3% zakładanego dofinansowania). Spośród pozostałych 25 wniosków (tj. 25,2% wniosków zakwalifikowanych do dofinansowania) pięciu wnioskodawców zrezygnowało z podpisania umowy, 15 wnioskodawcom ŚCP odmówiło podpisania umowy m.in. ze względu na nie dostarczenie wymaganych dokumentów niezbędnych do podpisania umowy, a pozostałych pięciu wnioskodawców rozwiązało zawartą umowę.

(akta kontroli str. 203-206, 211-246, 456-457, 1375-1383)

Dyrektor ŚCP na pytanie dotyczące prowadzenia monitoringu kwot oszczędności powstałych w wyniku odmowy (rezygnacji) z podpisania umów oraz rozwiązania umów zawartych z wnioskodawcami wyjaśnił, że ŚCP przekazuje informacje IZ o wykorzystanych bądź niewykorzystanych środkach poprzez m.in. rejestrację w systemie LSI umów (rozwiązanych, odmów podpisania umów, rezygnacji z podpisania umów) oraz aktualizację informacji o wypłaconych dofinansowaniach. Powyższe pozwalało na monitorowanie ostatecznej kwoty udzielonego wsparcia. Dyrektor wskazał, że monitoring dla poszczególnych działań prowadzony był przez IZ RPO WSL. ŚCP otrzymuje comiesięczne informacje o limicie dostępnych środków w ramach danego działania. Ponadto wyjaśnił, że organizowane były spotkania przez Referat zarządzania finansowo-rzeczowego²⁰, na których podejmowane były decyzje dotyczące wykorzystania oszczędności, tj. o doborze lub braku wyboru kolejnych wniosków do dofinansowania.

(akta kontroli str. 1347-1359)

W konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 w ramach II, III i IV rundy pozostawało łącznie 738 projektów pozytywnie ocenionych, niewybranych do dofinansowania o łącznej wartości dofinansowania 353 642,9 tys. zł. W I rundzie ww. konkursu i konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 wszystkie projekty pozytywnie ocenione zostały wybrane do dofinansowania.

Dyrektor ŚCP wyjaśnił, że podczas aktualizacji każdej z rund określano wartość dostępnej alokacji i rekomendowano jej podział w taki sposób, aby wszystkie wnioski o tej samej liczbie punktów w każdej z list ocenionych projektów mogły otrzymać wsparcie. Powyższe wynikało także z regulaminu konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20²¹.

(akta kontroli str. 452-456, 695)

W związku z koniecznością przeprowadzenia oceny projektów złożonych w ramach konkursów nr: RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21, Kierownik Wydziału Wyboru i Kontraktacji EFRR odpowiednio 14 maja 2020 r. i 24 maja 2021 r., zwróciła się w formie notatki służbowej do Zastępcy Dyrektora ŚCP o powołanie komisji oceny projektów²². Wnioski zostały zaakceptowane.

²⁰ Funkcjonujący w ramach Departamentu Rozwoju i Transformacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

²¹ Pkt 5.4 ppkt 4 regulaminu konkursu.

²² Dalej: KOP.

W ramach konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20, pierwotnie w skład KOP wchodziło 28 osób, w tym: Przewodniczący i jego zastępca, 24 członków do oceny formalnej, sekretarz i jego zastępca. Skład KOP 16 razy ulegał zmianie, w tym zwiększeniu w związku ze znaczną liczbą wniosków złożonych w II rundzie, a następnie wniosków pozytywnie ocenionych w zakresie kryteriów formalnych, o: trzech zastępców sekretarza²³, 52 osoby do oceny formalnej, 37 ekspertów zewnętrznych oraz 5 pracowników ŚCP do oceny merytorycznej (w związku z rozpoczęciem takiej oceny)²⁴, a także zmniejszeniu o 3 ekspertów zewnętrznych do oceny merytorycznej²⁵. Ostatecznie w skład KOP wchodziło 121 osób.

W odniesieniu do konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21, pierwotnie w skład KOP wchodziło 15 osób, w tym: Przewodniczący i jego zastępca, 10 członków do oceny formalnej, sekretarz i jego dwóch zastępców. Skład KOP sześciokrotnie ulegał zmianie, w tym zwiększeniu o: kolejnego zastępcę sekretarza (w związku z okresem urlopowym)²⁶, 14 osób do oceny formalnej, 11 ekspertów zewnętrznych oraz 12 pracowników ŚCP do oceny merytorycznej (w związku z rozpoczęciem takiej oceny)²⁷. Ostatecznie w skład KOP wchodziły 52 osoby.

(akta kontroli str. 17-63)

W obydwu ww. konkursach, wyłonienia ekspertów dokonano w drodze ich wylosowania, tj. zgodnie z Wytycznymi w zakresie korzystania z usług ekspertów w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020²⁸, spośród ekspertów (uczestników szkolenia zorganizowanego przez ŚCP) ujętych w *Wykazie kandydatów na ekspertów RPO WSL 2014-2020*, w obecności Przewodniczącego lub Zastępcy Przewodniczącego KOP. Wybranych ekspertów wykazano w *Notatkach dotyczących wyboru Ekspertów oceniających wnioski w ramach danego naboru*. W badanych konkursach, ekspertów wybrano zgodnie z dziedziną właściwą dla konkursu (04 – Innowacje i transfer technologii w przedsiębiorstwach, 6 – Technologie medyczne, 8 – Technologie dla ochrony środowiska, 9 – Produkcja i przetwarzanie materiałów²⁹).

(akta kontroli str. 64-69)

Eksperti i pracownicy ŚCP oceniający wnioski: w ramach naboru nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 zostali przeszkoleni w dniach 26 maja 2020 r., 5 czerwca 2020 r., 17 lipca 2020 r., 31 lipca 2020 r., 7 sierpnia 2020 r., 19 sierpnia 2020 r. i 16 października 2020 r., a w ramach naboru nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 w dniach 30 września i 5 października 2021 r., co potwierdzono w notatkach podpisanych przez Zastępcę Dyrektora ŚCP³⁰.

(akta kontroli str. 70-73, 1022-1025, 1030-1042, 1315, 1318, 1322, 1329)

W odniesieniu do obydwu konkursów, wszyscy członkowie KOP złożyli Oświadczenie o zapoznaniu się z listą wniosków, *Oświadczenie o bezstronności*³¹, *Deklarację*

²³ W tym jednego na okres urlopowy, po którym został odwołany.

²⁴ Ponadto, 16 pracowników ŚCP zajmujących się oceną formalną projektów, dokonywało również ich oceny merytorycznej (po jej rozpoczęciu).

²⁵ Rezygnacja m. in. ze względu na brak możliwości podpisania deklaracji o bezstronności i poufności oraz brak dyspozycyjności.

²⁶ Po zakończeniu okresu urlopowego został odwołany.

²⁷ Ponadto 7 pracowników ŚCP zajmujących się oceną formalną projektów, dokonywało również ich oceny merytorycznej (po jej rozpoczęciu).

²⁸ Wytyczne z 22 marca 2018 r., wydane przez Ministra Inwestycji i Rozwoju.

²⁹ Dziedziny wykazane w załączniku do uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 2098/69/VII/2019 z 18 września 2019 r.

³⁰ Zakres szkoleń odnosił się m.in. do zasad organizowanych konkursów, omówienia wszystkich kryteriów oceny merytorycznej oraz kryteriów formalnych, sposobu wypełniania karty oceny merytorycznej wniosku.

³¹ Oświadczenie składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

dotyczącą próby korupcji oraz Deklarację poufności, co było zgodne z obowiązującym w ŚCP Regulaminem pracy KOP.

(akta kontroli str. 54-63, 74-84)

Badanie dokumentacji źródłowej 14 wybranych beneficjentów wykazało, że osoby podpisujące wnioski o płatność lub wskazane jako osoby do kontaktu nie były pracownikami ŚCP lub ekspertami zaangażowanymi w badany konkurs³² – nie stwierdzono istnienia ewentualnego konfliktu interesów.

(akta kontroli str. 85)

Ze wszystkimi ekspertami oceniającymi 14 badanych projektów w ramach konkursów nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 i nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20, zawarto umowy ramowe o dzieło sporządzone według wzoru przyjętego zarządzeniem Dyrektora ŚCP nr SCP.ZD.010-19/20 z 29 kwietnia 2020 r. W umowach tych określono m.in. obowiązki ekspertów, sytuacje w których ekspert nie może dokonywać oceny projektów i warunki otrzymania wynagrodzenia za ocenę projektu.

(akta kontroli str.64-69, 73, 86-110)

Informacje o organizacji konkursów, które umożliwiały m.in. wsparcie sektora turystycznego, ŚCP upowszechnił za pośrednictwem strony internetowej <https://www.scp-slask.pl>, gdzie udostępniono treść ogłoszeń o konkursach wraz z regulaminem konkursu oraz dokumentacją konkursową (wzór wniosku i umowy, lista załączników do wniosku, kryteria oceny projektów). Treść ogłoszeń o konkursach była zgodna z postanowieniami uchwał Zarządu Województwa Śląskiego³³.

Informację o organizacji konkursów rozpowszechniono ponadto m.in. w prasie, publikacji wydawanej na zlecenie ŚCP oraz portalu społecznościowym prowadzonym przez ŚCP.

(akta kontroli str. 14-16)

Składanie dokumentów w ww. konkursach możliwe było wyłącznie w formie elektronicznej na formularzu wniosku aplikacyjnego utworzonego za pomocą Lokalnego Systemu Informatycznego³⁴ Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Wypełniony w ten sposób wniosek przesyłany był z wykorzystaniem: platformy e-Usług Publicznych SEKAP³⁵ lub elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej ePUAP³⁶ do ŚCP.

(akta kontroli str. 16, 112, 146, 151-152, 186-187)

Na podstawie próby 25 spraw z konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21, których wnioski wpłynęły jako 10 pierwszych i 10 ostatnich oraz pięciu z 14 beneficjentów³⁷ wytypowanych do szczegółowej kontroli stwierdzono, że członkowie KOP w terminie określonym w pkt 5.2 regulaminu konkursu przeprowadzili ocenę formalną

³² Dokonano porównania z wykazem pracowników zatrudnionych w ŚCP (obecnych i byłych) oraz wykazem ekspertów ujętych w załączniku do uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 2098/69/VI/2019 z 18 września 2019 r.

³³ Nr 840/117/VI/2020 z 8 kwietnia 2020 r. i nr 803/223/VI/2021 z dnia 31 marca 2021 r.

³⁴ Dostępnego na stronie <https://lsi.slaskie.pl>. Lokalny System Informatyczny dla obsługi RPO WSL 2014-2020 wdrażanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Śląskie Centrum Przedsiębiorczości i Wojewódzki Urząd Pracy, którego celem było wspomaganie zarządzania i wdrażania RPO WSL 2014-2020; zapewnienie narzędzia informatycznego służące przygotowaniu dokumentów przez wnioskodawców/beneficjentów. Za pomocą systemu użytkownik miał możliwość generowania m.in. elektronicznych wersji: wniosków o dofinansowanie, harmonogramów płatności, wniosków o płatność.

³⁵ Wyłącznie w odniesieniu do konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 – platforma ta została wyłączona 23 grudnia 2021 r.

³⁶ W konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21.

³⁷ Którzy złożyli wnioski w konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21.

wniosków³⁸ oraz w terminie określonym w pkt 5.3 regulaminu przeprowadzili ocenę merytoryczną wniosków. Ze zbadanych 25 wniosków: trzy³⁹ pozostały bez rozpatrzenia na etapie weryfikacji spełnienia warunków formalnych, osiem⁴⁰ zostało negatywnie ocenionych na etapie oceny formalnej, jeden⁴¹ został negatywnie oceniony merytorycznie, pięciu⁴² wnioskodawców nie zawarło umów o dofinansowanie. Ze zbadanej próby zawarto osiem umów na dofinansowanie projektów (tj. 32% badanej próby).

(akta kontroli str. 176, 203-207, 251, 359, 474-490)

Kryteria wyboru projektów w naborach nr: RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 zostały określone w uchwałach nr 446 i nr 458 Komitetu Monitorującego RPO WSL 2014-2020 z 7 kwietnia 2020 r.⁴³ i 26 marca 2021 r.⁴⁴

(akta kontroli str. 252-281)

Badaniem objęto wnioski o dofinansowanie złożone w ramach tych naborów przez 14 wnioskodawców (łącznie 18 wniosków⁴⁵) i stwierdzono, że:

- przy wyborze projektów stosowano kryteria formalne (zerojedynkowe niepodlegające uzupełnieniom np. kwalifikowalność przedmiotowa projektu i kwalifikowalność podmiotowa wnioskodawcy oraz zerojedynkowe podlegające uzupełnieniom np. poprawność wypełnienia wniosku oraz spójność zapisów; kwalifikowalność wydatków zaplanowanych w projekcie) oraz kryteria merytoryczne (punktowe zerojedynkowe - których spełnienie było warunkiem dalszej oceny projektu, np. potencjał finansowy, organizacyjny i administracyjny wnioskodawcy; punktowe podstawowe – punktowane w zależności od stopnia ich wypełnienia np. wpływ projektu na gospodarkę regionu, dodatkowe efekty projektu (w tym m.in. wprowadzenie przez projekt innowacji technologicznej co najmniej w skali regionu województwa śląskiego oraz punktowe strategiczne dodatkowe (oceniane po osiągnięciu w kryteriach podstawowych ustalonego minimum uzyskanych punktów), wynikające z wymienionych uchwał Komitetu Monitorującego,

³⁸ Zgodnie z regulaminem ocena spełnienia kryteriów formalnych prowadzona miała być w terminie nie dłuższym niż 80 dni roboczych od upływu terminu składania wniosków o dofinansowanie, tj. do 10 września 2021 r. Termin ten przedłużono do 31 października 2021 r. Informacja o przedłużeniu terminu umieszczona została na stronie internetowej www.scp-slask.pl oraz www.rpo.slaskie.pl.

³⁹ W trzech przypadkach wnioski o dofinansowanie były niekompletne, po wezwaniu ŚCP nie zostały uzupełnione i pozostały bez rozpatrzenia.

⁴⁰ Z tego pięć wniosków pomimo wezwania ŚCP nie zostało uzupełnionych w wymaganym zakresie, jeden wniosek nie spełniał kryteriów otrzymania dofinansowania w zakresie spadku obrotów co najmniej 50%, jeden wniosek został złożony przez przedsiębiorcę znajdującego się w trudnej sytuacji i nie spełnił kryterium kwalifikowalności podmiotowej, w jednym wniosku nie uznano za kwalifikowalne wydatków projektu i wniosek nie spełnił kryterium konkursu w zakresie dofinansowania minimum 50,0 tys. zł.

⁴¹ Negatywnie oceniono potencjał organizacyjny i administracyjny wnioskodawcy, w wyniku złożonego protestu IZ uwzględniła protest i skierowała wniosek do ponownej oceny. Ponownie wniosek został negatywnie oceniony przez ŚCP po procedurze odwoławczej. Wnioskodawca wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, która została oddalona.

⁴² Z tego trzech wnioskodawców zrezygnowało z podpisania umowy, a w dwóch przypadkach ŚCP odstąpiło od podpisania umowy ze względu na brak dostarczenia wymaganej dokumentacji do podpisania umowy.

⁴³ Uchwała w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów dla Działania 3.2 Innowacje w MŚP Typ projektu 2 Inwestycje w MŚP RPO WSL 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 3c wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług).

⁴⁴ Uchwała w sprawie zmiany kryteriów wyboru projektów dla Działania 3.2 Innowacje w MŚP Typ projektu 2 Inwestycje w MŚP RPO WSL 2014-2020 (Priorytet inwestycyjny 3c wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług).

⁴⁵ 13 projektów z konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i pięć z konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21.

- sporządzano tzw. *Listy sprawdzające warunki formalne wniosku o dofinansowanie*, pozwalające zweryfikować czy wnioskodawca przedłożył kompletną dokumentację, w tym wszystkie wymagane załączniki do wniosku, a także *Karty oceny spełnienia formalnych kryteriów wyboru projektów i weryfikacji oczywistych omyłek* oraz *Karty oceny spełnienia kryteriów merytorycznych*,
- weryfikowano spełnianie przez beneficjentów poszczególnych kryteriów formalnych, na podstawie wniosków o dofinansowanie i załączonych do nich dokumentów, jednakże w jednym z 18 objętych próbą badawczą wniosków nieprawidłowo ustalono kryterium zerojedynkowe – niepodlegające uzupełnieniom w zakresie spadku przychodów, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.
- w przypadku stwierdzenia braków w zakresie warunków formalnych, wzywano wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku,
- w ramach kryteriów merytorycznych, wnioski były oceniane przez dwóch oceniających; w przypadku znacznej rozbieżności w tej ocenie (np. jeden ekspert ocenił wniosek negatywnie, a drugi pozytywnie), powoływano trzeciego eksperta⁴⁶, którego ocena była decydująca, co było zgodne z Regulaminem konkursu.

(akta kontroli str. 134-141, 174-181, 252-318, 1527-1546)

Porównanie 18 wymienionych wniosków o dofinansowanie z pięcioma pierwszymi wnioskami o najwyższej liczbie uzyskanych punktów⁴⁷, które nie otrzymały dofinansowania w konkursie nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20⁴⁸ oraz z pięcioma wnioskami z każdego z dwóch badanych konkursów, do których rozpatrzenia złożono protesty⁴⁹ wykazało, że w ramach poszczególnych kryteriów formalnych i merytorycznych wnioskodawcy otrzymali tożsamą liczbę punktów przy analogicznym stanie faktycznym. W przypadku rozbieżności w punktacji przyznanej przez dwóch ekspertów oceniających dany wniosek, powoływano trzeciego eksperta, którego ocena przesądzała o ostatecznej kwalifikacji punktowej wniosku. W sytuacji wniesienia protestów (13 na 33 złożone wnioski) dotyczących niespełnienia formalnych kryteriów wyboru wniosków o dofinansowanie albo braku uzyskania wymaganej liczby punktów w ocenie merytorycznej, ŚCP analizowało przedstawione zarzuty, a IZ RPO WSL podejmowało ostateczną decyzję o odrzuceniu lub uznaniu protestu. W sytuacji gdy protest dotyczył zbyt niskiej punktacji przyznanej danemu wnioskowi w kryteriach merytorycznych⁵⁰, powoływano dwóch kolejnych ekspertów, którzy dokonywali ponownej oceny badanego wniosku, a średnia ich ocen stanowiła ostateczną przyznaną wnioskowi punktację.

W wyniku analizy 23 ww. wniosków złożonych w konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20, którym przyznano punkty w ramach kryterium merytorycznego dodatkowego „Prowadzenie działalności w branżach szczególnie narażonych na negatywne skutki wystąpienia COVID-19”⁵¹, stwierdzono że 15 z tych wniosków otrzymało dodatkowe

⁴⁶ W ramach badanej próby opisany przypadek dotyczył jednego projektu.

⁴⁷ Z branży turystycznej, które uzyskały dodatkowe punkty z tytułu prowadzenia działalności w branżach szczególnie narażonych na negatywne skutki COVID-19.

⁴⁸ W ramach konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 wnioski, które przeszły pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną zostały wybrane do dofinansowania.

⁴⁹ Protesty, które wpłynęły jako pierwsze w danym konkursie.

⁵⁰ Trzy ze zbadanych wniosków z konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20.

⁵¹ W ramach kryterium możliwe było uzyskanie dodatkowych punktów w przypadku przedsiębiorstw, które prowadziły dominującą działalność w branżach szczególnie narażonych na negatywne skutki występowania COVID-19 (m.in. gastronomia, turystyka, przemysł czasu wolnego) i udowodnienia spadku obrotów generowanych w okresie sześciu miesięcy poprzedzających spadek obrotów o co najmniej 50%. W ramach kryterium możliwe

pięć punktów w związku z odnotowaniem w każdym z badanych miesięcy spadku obrotów⁵² o co najmniej 75%, a sześć projektów uzyskało trzy dodatkowe punkty w związku z odnotowaniem, co najmniej w jednym z badanych miesięcy, spadku obrotów w przedziale 50-74,99% i w pozostałych miesiącach powyżej 75%.

(akta kontroli str. 282-284, 319-358, 1233-1235, 1312)

Dwa pozostałe wnioski⁵³ uzyskały przy ich ocenie merytorycznej dodatkowe pięć punktów, pomimo iż wnioskodawcy nie odnotowali spadku obrotów w każdym z deklarowanych miesięcy na wymaganym poziomie co najmniej 75%⁵⁴, co było niezgodne z pkt 11 załącznika do uchwały nr 446 KM oraz metodyką obliczania spadku obrotów ujętą w załączniku nr 9 do regulaminu konkursu⁵⁵.

Pierwszy z ww. projektów uzyskał łącznie 23 punkty w ramach IV rundy⁵⁶ konkursu i został wybrany do dofinansowania. Zawarto z beneficjentem umowę o dofinansowanie o wartości projektu 422,3 tys. zł, wydatków kwalifikowalnych 314,2 tys. zł i dofinansowania w wysokości nieprzekraczającej 267,1 tys. zł. Zgodnie z ww. kryterium projekt winien uzyskać trzy punkty (zamiast pięciu) i tym samym łącznie 21 punktów i nie zostać wybrany do dofinansowania. Beneficjent zrealizował projekt oraz otrzymał refundację poniesionych wydatków w wysokości 264,8 tys. zł. Drugi z ww. projektów uzyskał łącznie 19 punktów w ramach IV rundy i nie został wybrany do dofinansowania. Natomiast projekt nie powinien uzyskać żadnych punktów w ramach tego kryterium (zamiast pięciu) i tym samym uzyskać łącznie 14 punktów.

(akta kontroli str. 254-265, 1233-1235, 1259-1285, 1312)

Jako przyczynę powyższych błędów eksperci wskazali, w przypadku pierwszego z ww. wniosków – przeoczenie oraz niejednoznaczność regulacji dotyczących zasad przyznawania punktacji, w przypadku drugiego – przyjęcie założenia, że okresem bazowym „n” był miesiąc „n-1”, który wykazywał zerową wartość obrotów.

Dyrektor ŚCP oraz Sekretarz KOP/Z-cy Sekretarza KOP wyjaśnili, że w kartach oceny merytorycznej sporządzonych przez ww. ekspertów nie występowały znaczne rozbieżności o których mowa w § 8 pkt 16 regulaminu prac KOP, które wymagałyby wyjaśnienia z ekspertami. Osoby, które weryfikowały ww. karty, nie dokonywały ponownej weryfikacji danych, co do których odnieśli się eksperci w uzasadnieniach do poszczególnych kryteriów.

(akta kontroli str. 1315, 1318-1319, 1322-1326, 1329-1331, 1334-1342, 1347-1348)

Dwóch z 14 beneficjentów objętych szczegółowym badaniem złożyło protest do oceny wniosków o dofinansowanie projektów, z których jeden otrzymał negatywną ocenę ze względu na niespełnienie kryterium zero-jedynkowego, a drugi otrzymał liczbę

było uzyskanie 3 pkt jeżeli przedsiębiorstwo odnotowało spadek obrotów w przedziale 50-74,99% lub 5 pkt jeżeli przedsiębiorstwo odnotowało spadek obrotów o co najmniej 75%.

⁵² Wielkość spadku obrotów liczona jest jako stosunek różnicy wartości obrotu miesiąca n-1/n-2/n-3/n-4/n-5/n-6 i wartości obrotu miesiąca n do obrotów z miesiąca n-1/n-2/n-3/n-4/n-5/n-6 wyrażona w procentach - przykład $\frac{[(n-1)-n]}{n-1} \cdot 100\%$. Spadek obrotów podlegał weryfikacji w ramach kryterium merytorycznego "Prowadzenie działalności w branżach szczególnie narażonych na negatywne skutki wystąpienia COVID-19" w odniesieniu do każdego z miesięcy n-1/n-2/n-3/n-4/n-5/n-6 odrębnie.

⁵³ Nr RPSL.03.02.00-24-07CH/20 i RPSL.03.02.00-24-081D/20

⁵⁴ W jednym wniosku przedsiębiorca wykazał spadek obrotów w wysokości: 53,5%; 74,7%; 75,7%; 74%; 69,3% i 73,9%, drugi przedsiębiorca odnotował w pierwszym okresie wzrost obrotów, a w pozostałych miesiącach spadek w wysokości: 81,7%; 94,2%; 93,6%; 89,6% i 92,6%.

⁵⁵ Pięć punktów miało być przyznawane w związku z odnotowaniem w każdym z badanych miesięcy spadku obrotów co najmniej 75%, trzy punkty w związku z odnotowaniem spadku obrotów w przedziale 50-74,99%. Spadek obrotów miał być weryfikowany do każdego z miesięcy odrębnie.

⁵⁶ W ramach IV rundy dofinansowanie uzyskiwały projekty, które otrzymały 21,5 pkt zgodnie z uchwałą nr 1496/358/VI/2022 Zarządu Województwa Śląskiego z 24 sierpnia 2022 r.

punktów, która nie pozwoliła na zakwalifikowanie do dofinansowania. W wyniku skierowania przez IZ ww. projektów do ponownej oceny przez ŚCP, uzyskały one dofinansowanie. Na podstawie dobranych do ww. próby 10⁵⁷ protestów stwierdzono, że dziewięć z nich nie zostało uwzględnionych przez IZ RPO-WSL, a pozostały jeden został skierowany przez IZ do ponownej oceny i po jej dokonaniu ŚCP zawarło z wnoszącym protest umowę dofinansowania.

ŚCP zweryfikowało i przekazało terminowo, tj. zgodnie z art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, objęte ww. próbą badawczą protesty do Instytucji Zarządzającej RPO WSL. Ponowna ocena projektów dokonana została w terminach wynikających z Instrukcji wykonawczych.

Spośród zbadanych 12 protestów: w trzech przypadkach nie zostało spełnione kryterium kwalifikowalności podmiotowej⁵⁸, w dwóch nie uzupełniono w terminie braków formalnych wniosku, w dwóch nie zostało spełnione kryterium formalne poprawności wypełnienia wniosku i w pozostałych pięciu oceny ekspertów według składających protest zostały zaniżone. Uwzględnione przez IZ zostały trzy z ww. protestów, które związane były z ocenami ekspertów.

(akta kontroli str. 361-435, 1344)

14 beneficjentów objętych szczegółowym badaniem przed podpisaniem umów o dofinansowanie⁵⁹ przedłożyło w ŚCP niezbędne do ich zawarcia dokumenty, m.in. zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach oraz składkach na ubezpieczenia społeczne⁶⁰, zaświadczenia o rachunku bankowym, harmonogram składania wniosków⁶¹, dane skrzynki kontaktowej, zaświadczenia organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów NATURA 2000 o wpływie projektu na te obszary⁶². Ww. beneficjenci w terminie określonym w zawartych umowach złożyli wymagane zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową.

Umowy na dofinansowanie projektów z ww. 14 beneficjentami zawarte zostały w terminie od 55 do 177 dni od daty wyboru do dofinansowania do zawarcia umowy. Zawarcie umów uzależnione było od dostarczenia przez beneficjentów dokumentacji niezbędnej do podpisania umowy lub jej uzupełnienia.

Ww. umowy były zgodnie z przyjętym wzorem określonym w uchwałach Zarządu Województwa Śląskiego⁶³ przyjmujących pakiety aplikacyjne dla konkursu. W umowach tych określono zasady sprawowania kontroli⁶⁴ nad realizowanymi zadaniami.

(akta kontroli str. 436-437, 828-853, 1260-1285)

⁵⁷ Pięciu pierwszych protestów, które wpłynęły w konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i pięciu pierwszych protestów, które wpłynęły w konkursie RPSL.03.02.00-IP.01-24/028/21.

⁵⁸ Tj. w dwóch przypadkach przedsiębiorstwo znajdowało się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 ust. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. (Dz.U. UE L 187 z 26 czerwca 2014 r.) i w jednym przypadku wystąpiła rozbieżność podmiotu określonego we wniosku z dokumentacją rejestrową.

⁵⁹ 14 beneficjentów zawarło łącznie 16 umów.

⁶⁰ Wystawione nie później niż trzy miesiące od daty ich złożenia w ŚCP.

⁶¹ W systemie LSI.

⁶² Lub oświadczenie wnioskodawcy o braku wpływu realizacji projektu na obszary sieci NATURA 2000.

⁶³ Nr 840/117/VI/2020 z 8 kwietnia 2020 r. i 803/223/VI/2021 z 31 marca 2021 r.

⁶⁴ W § 13 umów zawieranych w ramach badanych konkursów określono zasady kontroli realizacji projektów w trakcie realizacji, na zakończenie jego realizacji oraz po zakończeniu jego realizacji (w okresie trzech lat od daty płatności końcowej).

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku jednego⁶⁵ z 18 wniosków o dofinansowanie objętych próbą badawczą (tj. 5,5%), dokonano jego pozytywnej weryfikacji pomimo, że wnioskodawca nie spełniał podstawowego wymogu uprawniającego do ubiegania się o wsparcie, tj. spadek jego przychodów nie przekroczył w określonym czasie wymaganego regulaminem konkursu poziomu 50%.

Z przedłożonego bowiem przez ww. wnioskodawcę rachunku zysków i strat za lata 2019-2020 wynikało że łączne przychody⁶⁶ osiągnięte przez niego w 2019 r. wyniosły 578 942,32 zł, a w 2020 r. 292 715,86 zł tj. nastąpił spadek przychodów na poziomie 49,44%. Zgodnie natomiast z pkt 2.1.1. ppkt 10 regulaminu konkursu, w celu zapewnienia, iż udzielona pomoc będzie służyła podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą w branży turystycznej, które zostały dotknięte skutkami ekonomicznymi pandemii COVID-19, o dofinansowanie mogły się ubiegać wyłącznie przedsiębiorstwa wykazujące m.in. co najmniej 50% średniomiesięczny spadek przychodów wykazanych za 2020 r. w stosunku do 2019 r.

W konsekwencji ww. nieuprawniony do uzyskania wsparcia wnioskodawca, został wybrany do dofinansowania i 16 maja 2022 r. zawarł z nim umowę o dofinansowanie⁶⁷ w wysokości nie mniejszej niż 226,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 266-281, 1586-1621)

Pracownik oceniający wniosek pod względem spełnienia kryteriów formalnych wyjaśnił, że weryfikację spełnienia warunku spadku przychodu oparto na informacji wskazanej w załączniku nr 9 *Dokument obrazujący spadek przychodów*, gdyż przesłane sprawozdanie finansowe za rok 2020 wskazywało jedynie dane szacunkowe, a na moment weryfikacji Wnioskodawca nie złożył sprawozdania finansowego za rok 2020 do Krajowego Rejestru Sądowego

Dyrektor ŚCP wyjaśnił, że ocena spełnienia kryterium spadku przychodów dokonywana była na podstawie załącznika nr 9 *Dokument obrazujący spadek przychodów*, który został złożony wraz ze wnioskiem aplikacyjnym. Jednocześnie Dyrektor wskazał, że wobec ujawnienia niezgodności podjęto działania wobec beneficjenta polegające m.in. na wstrzymaniu procedury oceny wniosku o płatność oraz przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego. Dyrektor wskazał, że do 7 marca 2023 r. nie wypłacono beneficjentowi środków w ramach dofinansowania.

(akta kontroli str. 1622-1626)

NIK zauważa, że wnioskodawca nie wykazał w załączniku nr 9 prawidłowych przychodów za lata 2019-2020 (pominięte zostały przychody finansowe), a ŚCP nie skorygowało tych danych, pomimo posiadania m.in. zatwierdzonego sprawozdania finansowego za 2019 r. i na moment pierwszej weryfikacji wniosku (24 września 2021 r.) niezatwierdzonego przez zwyczajne zgromadzenie wspólników sprawozdania finansowego za 2020 r. Na etapie kolejnej weryfikacji wniosku 11 października 2021 r. przy dochowaniu należytej staranności możliwym było zweryfikowanie danych na podstawie zatwierdzonego sprawozdania.

OCENA CZĄSTKOWA

ŚCP prawidłowo wdrożyło instrumenty wsparcia sektora turystycznego ustanowione przez IZ RPO WSL. Informacje o konkursach zostały właściwie upublicznione. Terminowo przeprowadzono postępowania konkursowe. Stwierdzona nieprawidłowość wynikała z błędnego wyliczenia poziomu spadku przychodów

⁶⁵ RPSL.03.02.00-24-00H8/21.

⁶⁶ Przychody ze sprzedaży, przychody operacyjne i finansowe.

⁶⁷ Nr RPSL.03.02.00-24-00H8/21.

jednego z przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie w ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21, a jej skutkiem było zawarcie umowy o dofinansowanie z podmiotem do tego nieuprawnionym.

Jednocześnie NIK wskazuje, że pomimo przeprowadzonego zgodnie z procedurami postępowania konkursowego nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 przez ŚCP, w przypadku dwóch projektów oceny ekspertów oceniających wnioski zostały zawyżone, skutkiem czego jeden z projektów otrzymał dofinansowanie w wysokości 264,8 tys. zł, podczas gdy nie powinien zostać wybrany do dofinansowania. Przyczyną powyższego były błędne obliczenia dwóch ekspertów oceniających wnioski, które w tym zakresie nie podlegały weryfikacji przez KOP gdyż nie wystąpiły rozbieżności, o których mowa w regulaminie prac KOP.

OBSZAR

2. Zapewnienie prawidłowości realizacji umów o dofinansowaniu, w tym w zakresie osiągnięcia zaplanowanych rezultatów

Opis stanu faktycznego

Dofinansowanie w ramach badanych konkursów przekazywane było beneficjentom w formie refundacji poniesionych przez nich wydatków kwalifikowalnych, po zatwierdzeniu płatności przez ŚCP.

W ramach próby badawczej obejmującej 14 beneficjentów, złożonych zostało 24 wniosków o płatność i 70 ich aktualizacji. Weryfikacja przez ŚCP wniosków o płatność odbywała się na podstawie procedury określonej w pkt 4.1 Instrukcji wykonawczej, z wykorzystaniem list sprawdzających ujętych w załącznikach do Instrukcji. Każdorazowo we wnioskach o płatność wraz z aktualizacjami wypełniano listę sprawdzającą część „A”, w której weryfikowano kompletność złożonych dokumentów do rozliczenia⁶⁸, ich spójność z wnioskiem o płatność i wnioskiem o dofinansowanie oraz m.in. poprawność zastosowanych procedur postępowania o udzielenie zamówień i prawidłowość rozliczenia kosztów zaangażowania personelu. W przypadku koniecznych uzupełnień ŚCP wzywało beneficjentów do dostarczenia wymaganych dokumentów i wyjaśnień.

Siedem z ww. 24 wniosków o płatność (29,2%) rozpatrzonych zostało w terminie do 30 dni od daty ich wpływu, tj. w terminie wynikającym z Instrukcji wykonawczej. Pozostałe 17 z 24 (70,8%) wniosków rozpatrzonych zostało w terminie od 42 do 150 dni od daty ich wpływu, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. 20 z 70 aktualizacji wniosków o płatność (28,6%) zostało rozpatrzonych w terminie do 10 dni od daty ich wpływu, tj. zgodnie z Instrukcją wykonawczą. Pozostałe 50 z 70 (71,4%) aktualizacji wniosków o płatność rozpatrzonych zostało w terminie od 11 do 116 dni od daty ich wpływu, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W celu redukcji opóźnień w rozpatrywaniu wniosków o płatność i ich aktualizacji uproszczono procedury weryfikacji polegające na ograniczeniu sprawdzania ww. wniosków na zasadzie „dwóch par oczu” (ograniczono te czynności do dwóch wniosków, w tym do ostatecznej wersji wniosku)⁶⁹, uproszczono formę składania wniosków sprawozdawczych przez beneficjentów⁷⁰, wyodrębniono zespół odpowiedzialny za weryfikację bezstronności oraz występowania konfliktu interesów przy udzielaniu zamówień⁷¹. Dyrektor delegował czasowo pracowników innych

⁶⁸ M.in. Faktury, umowy, potwierdzenia płatności, dokumentacja przeprowadzonych postępowania o udzielenie zamówienia, dokumentacja pracownicza (umowy o pracę, dokumentacja ZUS), dokumentacja zdjęciowa.

⁶⁹ Od 23 maja 2022 r.

⁷⁰ Od 11 października 2021 r.

⁷¹ Od 20 września 2021 r.

wydziałów do pomocy w Wydziale Rozliczeń⁷², prowadził nabory na stanowiska w Wydziale Rozliczeń⁷³ oraz zwrócił się do IZ RPO WSL o zabezpieczenie środków na dodatkowe 20 etatów⁷⁴ na realizację zadań na lata 2022-2024.

Przy zatwierdzeniu wniosku/aktualizacji o płatność bez dokonywania korekty dofinansowania sporządzano listę sprawdzającą część „B”. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przy realizacji projektu i konieczności pomniejszenia kwoty wydatków kwalifikowalnych w ramach wniosku o płatność sporządzano listę sprawdzającą część „C”. Powyższe było zgodne z Instrukcją wykonawczą.

(akta kontroli str. 439-442, 696-753, 1221-1231, 1384-1476)

W wyniku weryfikacji złożonych wniosków o płatność w odniesieniu do 14 beneficjentów objętych próbą badawczą, ŚCP nałożyło korekty płatności wobec czterech z nich (tj. 28,6%) w łącznej wysokości 112,9 tys. zł. Ustalone nieprawidłowości w realizowanych projektach dotyczyły procedur związanych z udzielaniem zamówień, m.in. wyborem przez beneficjenta wykonawcy, którego oferta winna zostać odrzucona, nie dopuszczeniu do oceny najtańszej oferty, która wpłynęła za pośrednictwem bazy konkurencyjności⁷⁵, wskazaniem w zapytaniu ofertowym nazwy własnej producenta bez zakresu równoważności, zmianą paramentów zamówienia w odniesieniu do zapytania ofertowego. Korekty nakładane były na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. *w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień*⁷⁶.

14 beneficjentom przekazano środki w łącznej wysokości 6 399,9 tys. zł tytułem refundacji wydatków poniesionych na realizację projektów w ramach działania 3.2 Innowacje w MŚP RPO WSL 2014-2020.

Analiza weryfikacji przez ŚCP wniosków o płatność złożonych przez ww. 14 beneficjentów wykazała, że wniosek złożony przez jednego z tych beneficjentów⁷⁷ został rozpatrzony w sposób nierzetelny, co szczegółowo przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 439-442, 696-753, 793, 807, 809, 881-883, 926-929, 935-936, 1477-1506)

W ramach bieżącego monitorowania realizacji projektów, ŚCP przeprowadzało wizyty monitoringowe (po złożeniu przez beneficjenta pierwszej wersji wniosku o płatność pośrednią – refundacyjną) oraz kontrole *w miejscu realizacji projektów*⁷⁸ (po złożeniu przez beneficjenta pierwszej wersji wniosku o płatność końcową) – zgodnie z rocznym planem kontroli, w ramach których przeprowadzano oględziny projektów, co było zgodne z Instrukcją wykonawczą. Kontrole projektów swoim zakresem obejmowały

⁷² Delegowanie 45 pracowników z innych wydziałów ŚCP do Wydziału Rozliczeń miało miejsce w różnych okresach od 1 czerwca 2020 r. do 31 grudnia 2022 r., jednocześnie 29 pracownikom Wydziału Rozliczeń w okresie od 1 czerwca do 30 listopada 2020 r. powierzono dodatkowe zadania związane z pomocą Wydziałowi Wyboru i Kontrakcji EFRR.

⁷³ Nabory prowadzone były w marcu, kwietniu, czerwcu, wrześniu i październiku 2021 r., styczniu, maju, listopadzie i grudniu 2022 r.

⁷⁴ Pismo nr SCP-V-1.630.3.2021.BU z 10 sierpnia 2021 r.

⁷⁵ Tj. strona internetowa <https://bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl/> zawierająca ogłoszenia beneficjentów, publikacja ogłoszeń beneficjentów jest warunkiem spełnienia tzw. zasady konkurencyjności.

⁷⁶ Dz.U. z 2021 r., poz. 2179.

⁷⁷ RPSL.03.02.00-24-0A7E/20.

⁷⁸ Kontrole mogły być przeprowadzane zarówno w siedzibie ŚCP, na podstawie przedłożonych przez beneficjenta dokumentów, jak i w miejscu realizacji projektu.

potwierdzenie czy towary współfinansowane zostały dostarczone, weryfikację faktycznego stanu realizacji projektu oraz sprawdzenie czy wydatki zostały poniesione.

(akta kontroli str. 754-758, 1508-1518)

W odniesieniu do konkursu nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 na dzień 31 grudnia 2022 r. przeprowadzono 81 kontroli w miejscu realizacji projektu, (ponadto, 43 były w trakcie realizacji) i 124 wizyty monitoringowe (ponadto sześć było w trakcie realizacji). W ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 przeprowadzono jedną wizytę monitoringową, a w trakcie pozostawała jedna kontrola w miejscu realizacji projektu i trzy wizyty monitoringowe.

Dyrektor ŚCP wyjaśnił, że planowane czynności kontrolne podejmowane są w momencie złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność do ŚCP. Poddane badaniu konkursy były jednymi z ostatnich konkursów ogłoszonych przez ŚCP w perspektywie finansowej 2014-2020 i w większości projektów w ramach tych konkursów wnioski o płatność nie zostały jeszcze złożone. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że według stanu na 31 grudnia 2022 r. w ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 było 576 projektów aktywnych, z czego 215 przewidziano do przeprowadzenia kontroli po złożeniu wniosku o płatność końcową, a w ramach konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21 były 73 projekty aktywne, z czego 31 projektów przewidziano do kontroli.

(akta kontroli str. 1343, 1361-1362)

Analiza pięciu kontroli przeprowadzonych przez ŚCP w miejscu realizacji projektu⁷⁹ wykazała, co następuje:

- kontrole przeprowadzono na podstawie upoważnień ŚCP, po uprzednim pisemnym poinformowaniu beneficjenta o ich wszczęciu,
- przed wszczęciem kontroli, kontrolujący złożyli oświadczenia o braku przesłanek stanowiących podstawę wyłączenia z udziału w kontroli,
- kontrole przeprowadzono w siedzibie ŚCP, na podstawie żądanych dokumentów dostarczonych przez beneficjentów, a na zakończenie każdej z nich, w dniu uzgodnionym z beneficjentem, przeprowadzono oględziny zakresu rzeczowego projektu, konieczne do potwierdzenia zgodności jego realizacji z umową o dofinansowanie projektu; w trakcie oględzin sporządzono dokumentację zdjęciową,
- kontrolujący w ramach każdej kontroli sporządzili *Listy sprawdzające do kontroli w miejscu realizacji projektu*⁸⁰, zawierające 101 zagadnień podlegających weryfikacji, w tym czy współfinansowane towary i usługi zostały dostarczone, czy zadeklarowane wydatki zostały rzeczywiście poniesione, czy są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi, a także czy zostały osiągnięte efekty rzeczowe inwestycji, jak również wskaźniki produktu i rezultatu, czy wyodrębniono ewidencję księgową, czy zarchiwizowano dokumentację i czy zachowano zgodność z zasadami polityk horyzontalnych,
- kontrolujący sporządzili *Informację pokontrolną* zatwierdzaną następnie przez Dyrektora/Zastępcę Dyrektora ŚCP, zawierającą najważniejsze ustalenia z przeprowadzonej kontroli, przestrzegając zasad obowiązujących

⁷⁹ Kontrole dotyczyły projektów z konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20.

⁸⁰ Dalej: „Listy sprawdzające”.

w tym zakresie w ŚCP, wynikających z załącznika do uchwały Zarządu Województwa Śląskiego z 4 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli str. 754-755)

Sposób monitorowania postępów realizacji projektów po końcowej wypłacie dofinansowania został uregulowany w Instrukcji wykonawczej. Zgodnie z zawartymi tam zasadami, ŚCP było zobowiązane do weryfikacji wykonania projektów w oparciu o analizę wyników kontroli przeprowadzonych u beneficjenta oraz sporządzonych przez nich sprawozdań z trwałości projektu lub informacji na temat osiągnięcia założonych efektów projektu. Wezwanie do złożenia ww. sprawozdania i informacji należało wysłać do beneficjentów drogą elektroniczną po upływie 24 miesięcy od złożenia wniosku o płatność końcową.

W odniesieniu do badanej próby 14 beneficjentów, ŚCP do końca 2022 r. nie prowadziło kontroli weryfikujących zachowanie trwałości zrealizowanych projektów. W związku z powyższym ramach niniejszej kontroli badaniem objęto kontrole trwałości⁸¹ przeprowadzone przez ŚCP wobec pięciu innych beneficjentów, na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020⁸² oraz §13 umów o dofinansowanie projektów. Przedmiotowe badanie wykazało, co następuje:

- w wyniku przeprowadzonych przez pracowników ŚCP kontroli w miejscu realizacji projektu - na podstawie udostępnionych dokumentów, dokumentacji fotograficznej i listy sprawdzającej⁸³ ustalono m.in., że projekty zostały zrealizowane przez przedsiębiorców, z którymi podpisano umowy, a nabyte środki trwale były używane zgodnie z przeznaczeniem i znajdowały się w miejscu realizacji projektów,

- sporządzono *Informacje pokontrolne* zawierające ustalenia m.in. w zakresie prowadzenia przez Beneficjentów działalności określonej we wniosku o dofinansowanie, miejsca realizacji projektu i archiwizacji dokumentacji, utrzymania wskaźników produktu i realizacji celów projektu (np.: liczba nabytych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wzrost zatrudnienia, liczba wprowadzonych innowacji nie technologicznych, liczba utrzymanych miejsc pracy).

W wyniku przeprowadzonych ww. kontroli trwałości projektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 754-758)

Niniejszą kontrolą NIK nr I/22/001, poza ŚCP, objęto 14 beneficjentów konkursów nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21. Wyniki tych kontroli wraz z ustalonymi nieprawidłowościami zostały przedstawione w wystąpieniach pokontrolnych, które zostaną zamieszczone na stronie BIP NIK, co umożliwi ich wykorzystanie przez ŚCP zgodnie z uprawnieniami ŚCP określonymi w szczególności w § 8⁸⁴ i § 20⁸⁵ umów o dofinansowanie zawartymi z tymi beneficjentami.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁸¹ Z konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20.

⁸² Dz.U. z 2020 r. poz. 818 ze zm.

⁸³ Do kontroli sprawdzającej trwałość projektu w miejscu jego realizacji.

⁸⁴ *Nieprawidłowe wykorzystanie środków i ich odzyskiwanie.*

⁸⁵ *Rozwiązanie umowy.*

1. ŚCP nieterminowo przeprowadzało weryfikację wniosków o płatność i ich aktualizacji gdyż 17 z 24 (70,8%) objętych badaniem wniosków o płatność rozpatrzonych zostało w terminie od 42 do 150 dni od daty ich wpływu, a 50 z 70 (71,4%) aktualizacji wniosków o płatność rozpatrzonych zostało w terminie od 11 do 116 dni od daty ich wpływu. Zgodnie natomiast z Instrukcją wykonawczą pkt 4.1.1 – *Instrukcja weryfikacji i zatwierdzania wniosku o płatność beneficjenta, w tym części dotyczącej postępu realizacji projektu*, weryfikacja formalna, merytoryczna i rachunkowa wniosku o płatność w oparciu o załącznik nr 2 część A winna nastąpić do 30 dni od daty wpływu wniosku o płatność oraz do 10 dni w przypadku wpływu uzupełnień wniosku o płatność.

(akta kontroli str. 439-442, 661-664)

Dyrektor ŚCP wyjaśnił, że przyczyną niedochowania terminów weryfikacji wniosków o płatność/aktualizacji wniosków, objętych próbą badawczą, złożonych w latach 2021 i 2022, było obciążenie obowiązkami związanymi m.in. z ogromną skalą konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i związanymi z tym obowiązkami. Dyrektor wskazał, że w latach 2019-2020 złożonych zostało łącznie 3 675 wniosków o płatność (wszystkie wersje), zatwierdzono do wypłaty 931 wniosków i wypłacono 302 421,6 tys. zł, w latach 2021-2022⁸⁶ złożonych zostało łącznie 5 650 wniosków (wszystkie wersje), zatwierdzono do wypłaty 1 463 wnioski i wypłacono 479 193,8 tys. zł, tj. więcej o 153,7% wniosków o płatność, 157,1% wniosków zatwierdzonych do wypłaty i 158,4% wypłaconych środków. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że podjęte zostały działania w celu zniwelowania zaległości oraz przyspieszenia weryfikacji, m.in. zwiększono zatrudnienie w Wydziale Rozliczeń, zaangażowano pracowników innych wydziałów do weryfikacji wniosków o płatność oraz do pomocy w innych zakresach obowiązujących w Wydziale Rozliczeń, zrezygnowano z konieczności składania wniosków sprawozdawczych przez beneficjentów i zastąpiono je częścią sprawozdawczą w harmonogramie, odstąpiono od konieczności weryfikacji wszystkich wersji wniosków o płatność na zasadzie dwóch par oczu⁸⁷. Ponadto IZ RPO WSL pismem z 3 września 2021 r.⁸⁸ poinformowała ŚCP o przyznaniu dodatkowej alokacji środków na zabezpieczenie finansowania dodatkowych 20 etatów w okresie 2022-2023.

(akta kontroli str. 633-639, 1221-12311, 1384-1476)

Zdaniem NIK, działania te nie okazały się skuteczne w stosunku do wymogu terminowego załatwienia wniosków, gdyż terminy weryfikacji dziewięciu wniosków o płatność przekroczone zostały co najmniej trzykrotnie i 14 aktualizacji wniosków o płatność co najmniej pięciokrotnie wobec przyjętych terminów.

2. W sposób nierzetelny rozpatrzono wniosek o płatność, złożony przez jednego z 14 objętych próbą badawczą beneficjentów, w wyniku czego przy jego weryfikacji nie wykryto istnienia sprzeczności pomiędzy informacjami wynikającymi z przedłożonej wraz z tym wnioskiem dokumentacji, a złożonym wnioskiem o dofinansowanie oraz wyjaśnieniami złożonymi przez beneficjenta przy jego aktualizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu niewiarygodnej dokumentacji przedłożonej przez beneficjenta, co mogło wpłynąć na decyzję o kwalifikowalności zgłoszonych do refundacji wydatków beneficjenta.

W złożonym 24 czerwca 2020 r. wniosku o dofinansowanie beneficjent określił termin realizacji projektu w okresie od 1 listopada 2020 r. do 31 maja 2021 r. wskazując, że powyższe wynika z uwzględnienia przy jego planowaniu m.in. czasu potrzebnego

⁸⁶ Do 16 grudnia 2022 r.

⁸⁷ Od 23 maja 2022 r. ograniczono weryfikację w oparciu o tę zasadę do maksymalnie dwóch wersji wniosków o płatność, w tym wersji ostatecznej.

⁸⁸ Nr RR-RPTIF.433.37.2021

na analizę rynku, przeprowadzenie postępowania ofertowego oraz realizację zamówień.

(akta kontroli str. 773)

Ponadto pismem z 15 lutego 2021 r. beneficjent zwrócił się do ŚCP o wyrażenie zgody m.in. na wydłużenie czasu na realizację projektu do 31 października 2021 r. W uzasadnieniu swej prośby beneficjent podał, że we wniosku o dofinansowanie pierwotnie założono realizację projektu od 1 listopada 2020 r. do 31 maja 2021 i w tym okresie miały być ponoszone koszty związane z nabyciem środka trwałego – komory normobarycznej. Ze względu na rozstrzygnięcie IV rundy naboru w ramach konkursu dopiero w końcu stycznia 2021 r. wnioskodawca nie podejmował dotychczas żadnych kroków w celu nabycia komory, gdyż oczekiwał na ostateczną decyzję w zakresie przyznania dofinansowania. Zgodnie z najnowszymi informacjami otrzymanymi przez wnioskodawcę od potencjalnych wykonawców, komora normobaryczna zgodna z parametrami oczekiwanymi przez wnioskodawcę będzie mogła zostać wyprodukowana i dostarczona na przełomie III i IV kwartału 2021 r.⁸⁹

(akta kontroli str. 882, 1496-1499)

Przy ostatniej aktualizacji wniosku o dofinansowanie z 4 marca 2021 r.⁹⁰ beneficjent wskazując, że realizacja projektu rozpocznie się 1 listopada 2020 r., a zakończy 31 października 2021 r. również podał, że w tym okresie zostanie wykonana analiza rynku, przeprowadzone postępowanie ofertowe, realizacja zamówień oraz wdrożenie i instalacja zakupionych środków.

(akta kontroli str. 807)

Z kolei zgodnie z przedłożoną w ŚCP przez beneficjenta dokumentacją do wniosku o płatność końcową⁹¹, procedura dotycząca postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę komory normobarycznej miała zostać przeprowadzona jeszcze przed ogłoszeniem konkursu RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20, tj. przed 8 kwietnia 2020 r.⁹²

(akta kontroli str. 892-972)

Powyższe było zatem w sposób oczywisty sprzeczne z przedłożoną wcześniej przez beneficjenta dokumentacją, która świadczyła, iż żadna procedura związana z nabyciem środka trwałego nie została przeprowadzona przed wszczęciem procedury konkursowej i złożeniem wniosku o dofinansowanie, ani że w tym okresie nie zawarto żadnej umowy z dostawcą komory normobarycznej.

Ponadto przedłożona przez beneficjenta dokumentacja, mająca świadczyć o dochowaniu wymogów kwalifikowalności wydatków określonych w załączniku nr 1 do umowy o dofinansowanie⁹³, była niewiarygodna, gdyż zrzuty ekranu ze skrzynki e-mail, mające świadczyć o rozesłaniu zapytań ofertowych w dniu 10 lutego 2020 r.⁹⁴, zawierały informacje wskazujące na ich utworzenie dopiero po przyjęciu ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o Polskim Bonie Turystycznym⁹⁵. Także weryfikacja, przeprowadzona

⁸⁹ Pismem ŚCP nr SCP-II-1.6805.2231.2020.DM z 25 lutego 2021 r. wyrażono zgodę na zmianę terminu realizacji projektu.

⁹⁰ Pkt C.1.b.

⁹¹ 7 lutego 2022 r. beneficjent złożył do ŚCP wniosek, aktualizacje wniosku złożone zostały 12 kwietnia 2022 r., 17 maja 2022 r. i 8 czerwca 2022 r.

⁹² Umowa dotycząca realizacji przedmiotu projektu datowana na 28 lutego 2020 r. z terminem realizacji (tj. dostawą środka trwałego) do 31 października 2021 r.

⁹³ Zgodnie z pkt II część A pkt 1 załącznika nr 1 do umowy o dofinansowanie – *warunki kwalifikowalności dla środków trwałych*, w przypadku zamówień wszczętych przed ogłoszeniem konkursu, beneficjent zobowiązany był do upublicznienia zapytania ofertowego na swojej stronie internetowej oraz rozesłania go do trzech potencjalnych oferentów.

⁹⁴ Według daty ustawionej w komputerze.

⁹⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 35. Zrzuty e-maili zawierały logo ZUS z nazwą Bon Turystyczny.

w toku kontroli NIK, archiwalnej zawartości strony internetowej⁹⁶ beneficjenta⁹⁷, na której miało zostać upublicznione zapytanie ofertowe, wykazała, że jego upublicznienie nastąpiło najwcześniej 26 stycznia 2022 r.

W toku weryfikacji przez ŚCP wniosku o płatność nie wyjaśniono powyższych rozbieżności, uznając ujęte w nim wydatki na zakup komory normobarycznej na łączną kwotę 450,0 tys. zł za wydatki kwalifikowalne, akceptując wypłatę dofinansowania w wysokości 382,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 906-912, 1477-1495, 1500-1507, 1520-1523)

Z-ca Dyrektora ŚCP wyjaśniła m.in., że informacje przekazywane przez beneficjenta były weryfikowane, z tym że informacje o braku podejmowania działań ze strony beneficjenta w zakresie nabycia komory normobarycznej zinterpretowano jako brak zrealizowania/poniesienia wydatku, czyli brak – na moment przedstawienia informacji – spełnienia przedmiotowo istotnych warunków zawartej umowy sprzedaży (dostarczenie i odbiór przedmiotu sprzedaży oraz zapłata za przedmiot), a tym samym brak dokumentacji potwierdzającej nabycie wydatku, tj. faktury, potwierdzenia zapłaty i protokołu odbioru. Ponadto Z-ca Dyrektora wskazała, że beneficjent mógł na każdym etapie związanym z udzieleniem zamówienia i jego realizacji dokonać unieważnienia postępowania, odstąpić, rozwiązać umowę i wszcząć nową procedurę udzielania zamówienia. Wobec powyższego brak było podstaw do uznania zaistnienia rozbieżności pomiędzy składanymi dokumentami. Odnosząc się do archiwalnej zawartości strony beneficjenta Z-ca Dyrektora podała, że wydruk z archiwum nie jest jednoznacznym i wiarygodnym dowodem potwierdzającym wystąpienie nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1018-1020)

Pracownicy weryfikujący/akceptujący wnioski o płatność beneficjenta i ich aktualizacje wyjaśnili, że informacje dotyczące podejmowania przez niego działań w zakresie nabycia komory normobarycznej zostały zweryfikowane. W ocenie osób weryfikujących/akceptujących oznaczało to brak poniesienia wydatku czyli spełnienia przedmiotowo istotnych warunków zawartej umowy sprzedaży. Ww. pracownicy wskazali, że samo wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia nie oznacza nabycia przedmiotu zamówienia. Dla uznania, że zrealizowano/poniesiono wydatek w ramach projektu, kluczowym jest moment spełnienia przez obie strony wzajemnych świadczeń (dostawa, odbiór, zapłata). Według wyjaśnień brak było podstaw do uznania zaistnienia rozbieżności pomiędzy składanymi dokumentami do wniosku, które wymagałyby wzywania beneficjenta do dodatkowych wyjaśnień.

(akta kontroli str. 1363-1374)

NIK nie uwzględnia powyższych wyjaśnień bowiem prowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego było istotnym warunkiem kwalifikowalności wydatków w projekcie. Zgodnie z załącznikiem do umowy o dofinansowanie „Kwalifikowalność wydatków dla naboru nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20” warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków dla środków trwałych w przypadku zamówień wszczętych przed ogłoszeniem konkursu, beneficjent zobowiązany był do upublicznienia zapytania ofertowego na swojej stronie internetowej oraz rozesłania go do trzech potencjalnych oferentów.

Beneficjent zarówno we wniosku o dofinansowanie i jego aktualizacjach, jak i w piśmie z 15 lutego 2021 r. jednoznacznie wskazywał, że przed ogłoszeniem konkursu nie

⁹⁶ Na której miało zostać upublicznione zapytanie ofertowe.

⁹⁷ Z wykorzystaniem strony: <https://web.archive.org/>.

podejmował żadnych działań w celu nabycia środka trwałego, wprost wskazując na konieczność przeprowadzenia w przyszłości postępowania ofertowego.

W ocenie NIK, już sam fakt złożenia przez beneficjenta przy wniosku o płatność, wbrew wcześniejszym oświadczeniom, pełnej dokumentacji przetargowej wraz z zawartą w dniu 28 lutego 2020 r., tj. przed ogłoszeniem konkursu, umową z wykonawcą winien podlegać szczególnej weryfikacji. Dodatkowo, sama przedłożona przez beneficjenta ww. dokumentacja wskazywała na jej niewiarygodność, chociażby z uwagi na ujęcie w niej danych o bonie turystycznym, który został wprowadzony kilka miesięcy po rzekomym przeprowadzeniu postępowania ofertowego.

NIK zgadza się z twierdzeniem Z-cy Dyrektora, że wydruk archiwalnej strony internetowej beneficjenta może nie stanowić jednoznacznego dowodu potwierdzającego wystąpienie nieprawidłowości, jednak wskazuje, że powyższe winno stanowić kolejną przesłankę szczególnej weryfikacji złożonego wniosku o płatność (taką przesłanką winno być również sporządzenie dokumentów przetargowych na formularzach opublikowanych przez ŚCP przed ogłoszeniem konkursu, czyli w czasie gdy beneficjent nie mógł wiedzieć, że będzie uczestniczył w takim konkursie).

NIK uznaje wyżej przedstawione wyjaśnienia dotyczące możliwości dokonania przez beneficjenta unieważnienia postępowania, odstąpienia, rozwiązania umowy i wszczęcia nowej procedury udzielenia zamówienia za niewystarczające do usprawiedliwienia braku działań ŚCP odnośnie do stwierdzonych rozbieżności, gdyż istotą omawianej sprawy nie jest kwestia prowadzenia przez beneficjenta kolejnych postępowań przetargowych lecz kwestia wiarygodności dostarczonych przez niego danych i dokumentów mających potwierdzać przeprowadzenie takiego postępowania przed konkursem wbrew wcześniejszym jego zapewnieniom, że żadnego takiego postępowania nie przeprowadził.

OCENA CZĄSTKOWA

ŚCP przed refundacją wydatków ze środków RPO WSL 2014-2020, dokonywało weryfikacji prawidłowości ich poniesienia przez beneficjentów. Jednakże nie we wszystkich zbadanych przypadkach (jeden przypadek z 14 badanych) weryfikacja została przeprowadzona w sposób rzetelny, bowiem nie wyjaśniono istotnych rozbieżności pomiędzy informacjami przekazywanymi na etapie wnioskowania (do zawarcia umowy), a dokumentacją przedkładaną do wniosków o płatność. Weryfikacja wniosków o płatność dokonywana była z przekroczeniem terminów określonych w Instrukcji wykonawczej, co negatywnie mogło wpływać na działalność podmiotów realizujących projekty. NIK zauważa jednakże, że podejmowano działania mające na celu redukcję opóźnień w weryfikacji wniosków o płatność/aktualizacji wniosków o płatność. Kontrole prawidłowości wykorzystania środków przez beneficjentów prowadzone były na podstawie Instrukcji wykonawczych w oparciu o plan kontroli – w tym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi NIK zwraca uwagę na konieczność zapewnienia terminowej weryfikacji wniosków o płatność składanych przez beneficjentów i ich aktualizacji.

Wnioski

1. Przeprowadzenie szczegółowej weryfikacji kwalifikowalności wydatków dokonanych przez beneficjentów po przeprowadzeniu, przed ogłoszeniem konkursów nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-026/20 i nr RPSL.03.02.00-IP.01-24-028/21, postępowań ofertowych.
2. Zapewnienie rzetelnej weryfikacji składanych przez beneficjentów wniosków o dofinansowanie oraz wniosków o płatność, w szczególności w zakresie poziomu spadku przychodów uprawniającego do wsparcia oraz prowadzenia postępowań ofertowych przed ogłoszeniem konkursów m.in. z wykorzystaniem wyników kontroli przeprowadzonych przez NIK u beneficjentów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 10 marca 2023 r.

Kontroler
Lucyna Mol
St. inspektor kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

